Aika 27.08.2026, klo 14:00 - 18:14

Paikka Satasairaala N2 Neuvotteluhuone

Käsitellyt asiat

§ 36 **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**

§ 37 **Kokouksen pöytäkirjantarkastajat**

§ 38 **Kotihoito ja kotona asumista tukevat palvelut**

§ 39 **Ikääntyneiden palveluiden talouskatsaus 1-6 kk/2026**

§ 40 **Vastine valtuustoaloitteeseen luontoympäristöjen terveyshyötyjen hyödyntämisestä ja huomioimisesta palveluiden suunnittelussa**

§ 41 **Vastine valtuustoaloitteeseen koskien Arvi-yksiköiden ja muiden lyhytaikaista hoitoa tarjoavien yksiköiden matkakustannusten kohtuullistamista Satakunnan hyvinvointialueella**

§ 42 **Vastine valtuustoaloitteeseen koskien kotona asuvien muistisairaiden turvallisuuden varmistamista**

§ 43 **Vastine valtuustoaloitteeseen koskien Sata-alueen kotihoidon mielenterveys- ja päihdetyön tiimin pilotointia**

§ 44 **Vastine valtuustoaloitteeseen koskien muistisairaiden palvelujen kehittämistä Satakunnan hyvinvointialueella**

§ 45 **Väestökehityksen ja ikääntyneiden palveluiden lautakunnan tiedoksi merkittävät asiat 2026**

Saapuvilla olleet jäsenet

Sari Seimelä, puheenjohtaja
Mona Koski, 1. varapuheenjohtaja
Juha Hernberg
Juha Kantola, poistui 17:26
Tuija Ketola, poistui 16:33
Jukka Kim
Anna-Maija Kotiranta
Tapio Laurila
Minka Leino-Holm
Enni Näveri
Jarmo Sallila, poistui 17:38
Anu Sallinen, saapui 14:18
Ari Vaitiniemi, poistui 17:15

Muut saapuvilla olleet

Eliisa Saarinen, sihteeri
Jaana Männikkö, esittelijä
Taina Juvonen, § 38
Henna-Riikka Seppälä, § 38
Jaana Siltanen, § 38
Katja Lehtonen, § 38
Miia Kivimäki, § 38
Tarja Hagback, § 38
Tiia Levonen, § 38
Susanna Peltomaa-Haapaniemi, § 39

Allekirjoitukset

Sari Seimelä	Eliisa Saarinen
Puheenjohtaja	Sihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Satakunnan hyvinvointialue 30.08.2026 klo 20:05. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

Minka Leino-Holm	Jukka Kim

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Yleisesti nähtäville www.sata.fi
3.9.2026

Eliisa Saarinen, hallintopalvelusihteeri

§ 36
Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Ehdotus
Esittelijä: Jaana Männikkö

Kokous todetaan laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Käsittelyjärjestykseksi hyväksytään esityslista.

Päätös
Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Käsittelyjärjestykseksi hyväksyttiin esityslista.

§ 37
Kokouksen pöytäkirjantarkastajat

Hallintosäännön 140 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Ehdotus
Esittelijä: Jaana Männikkö

Pöytäkirjantarkastajiksi valitaan Minka Leino-Holm ja Jukka Kim.

Päätös
Kokouksen pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Minka Leino-Holm ja Jukka Kim.

§ 38
Kotihoito ja kotona asumista tukevat palvelut

SATAHADno-2026-1484

Valmistelija / lisätiedot:

Taina Juvonen, taina.juvonen@sata.fi

Liitteet

1 Kotihoito ja kotona asumista tukevat palvelut
Verkkojulkisuus rajoitettu

Kotihoito ja kotona asumista tukevien palveluiden vastuualueen esittely.

Ehdotus
Esittelijä: Jaana Männikkö

Väestökehityksen ja ikääntyneiden palveluiden lautakunta päättää

- merkitä kotihoidon ja kotona asumista tukevien palveluiden vastuualueen esittelyn tietoon saatetuksi.

Kokouskäsittely
Kotihoidon ja kotihoidon asumista tukevien palveluiden vastuualuejohtaja ja päälliköt esittelivät alueidensa palvelut.

Kotihoidon ja kotihoidon asumista tukevien palveluiden esittely liitteenä.

Aiheesta keskusteltiin.

Päätös
Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

§ 39
Ikääntyneiden palveluiden talouskatsaus 1-6 kk/2026

SATAHADno-2026-2725

Valmistelija / lisätiedot:

Susanna Peltomaa-Haapaniemi, susanna.peltomaa-haapaniemi@sata.fi

Liitteet

1 Talouden raportti 1-6.2026 Ikääntyneiden palvelut
2 Talouden raportti 1-7.2026 Ikääntyneiden palvelut
3 Väestökehityksen ja ikääntyneiden palveluiden lautakunnan lausunto, talouskatsaus § 39

Taloussuunnittelija Susanna Peltomaa-Haapaniemi esittelee ikääntyneiden palvelujen toimialueen talouden toteuman 1-6 kk /2026.

Ehdotus
Esittelijä: Jaana Männikkö

Väestökehityksen ja ikääntyneiden palveluiden lautakunta päättää

- merkitä toimialueen talouskatsauksen 1-7 kk/2026 tietoon saatetuksi.

Kokouskäsittely
Susanna Peltomaa-Haapaniemi esitteli ikääntyneiden palvelujen toimialueen talouden toteuman **1-7 kk /2026.** Raportti pöytäkirjan liitteenä.

Lautakunta keskusteli aiheesta ja antoi lausunnon talouskatsauksesta. Lausunto pöytäkirjan liitteenä.

Päätös
Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

§ 40

Vastine valtuustoaloitteeseen luontoympäristöjen terveyshyötyjen hyödyntämisestä ja huomioimisesta palveluiden suunnittelussa

SATAHADno-2026-4201

Valmistelija / lisätiedot:

Hanna-Leena Markki, hanna-leena.markki@sata.fi

Liitteet

1 Luontoympäristöjen terveyshyötyjen hyödyntäminen ja huomioiminen palveluiden suunnittelussa, Vihreä aluevaltuustoryhmä, valtuustoaloite 13.4.2026
2 Väestökehityksen ja ikääntyneiden palveluiden ltk lausunto aloitteeseen, luontoympäristöjen terveyshyötyjen hyödyntäminen ja huomioiminen palveluiden suunnittelussa.pdf

Satakunnan Vihreiden aluevaltuustoryhmä jätti 13.4.2026 aloitteen luontoympäristöjen terveyshyötyjen hyödyntämisestä ja huomioimisesta palveluiden suunnittelussa. Valtuustoaloitteessa nostetaan esiin luontoympäristöjen merkitys terveydelle ja hyvinvoinnille. Aloitteessa esitetään, että Satakunnan hyvinvointialue ryhtyy toimiin ja hyödyntää luontoympäristöjen terveysvaikutuksia entistä systemaattisemmin palveluiden ja hoidon suunnittelussa.

Vastine valtuustoaloitteeseen

Aloitteessa esitetyt havainnot luonnon myönteisistä vaikutuksista mielenterveyteen, fyysiseen terveyteen sekä immuunijärjestelmään perustuvat laajaan tutkimusnäyttöön, ja niiden merkitys ennaltaehkäisevän työn näkökulmasta on tunnistettu myös hyvinvointialueella. Esimerkiksi Sata-alueen koulutusalustalta löytyy henkilöstölle suunnattu hyvinvoinnin edistämisen kurssi, jossa on luontohyvinvoinnin osio. Kouluterveyskyselyn mukaan Satakunnassa liikutaan lähiluonnossa maan keskiarvoa enemmän.

Satakunnan hyvinvointialueella luontolähtöisiä elementtejä hyödynnetään jo nykyisellään useissa palveluissa ja toiminnoissa eri toimialueilla. Esimerkiksi:

- **Mielenterveys- ja päihdepalveluissa** toiminnallisen kuntoutuksen yksiköissä toteutetaan luontoon sijoittuvia ryhmätoimintoja, kuten ulkoilua, retkiä ja arjen toimintakykyä vahvistavaa tekemistä luonnonympäristöissä.
- **Kuntouttavassa työtoiminnassa ja sosiaalipalveluissa** hyödynnetään ympäristöjä, joissa asiakkaiden osallisuutta, työ- ja toimintakykyä tuetaan myös ulkona ja luontoympäristöissä tapahtuvan toiminnan kautta.
- **Ikääntyneiden palveluissa** ulkoilu ja lähiluonnon hyödyntäminen on osa toimintakykyä ylläpitävää arkea, ja yksiköissä pyritään mahdollistamaan turvallinen ulkona liikkuminen.
- **Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa** sekä opiskeluhuollossa korostetaan liikkumisen, ulkoilun ja arkiympäristön merkitystä hyvinvoinnille, ja yhteistyötä tehdään kuntien sekä varhaiskasvatuksen kanssa. Perheohjaajien, perhetyöntekijöiden, sosiaaliohjaajien ja tukihenkilöiden työhön sisältyy

luonnossa liikkuminen lasten, nuorten ja perheiden kanssa (mm. luontopolut, leikkipuistot, merenrannat). Luonnossa liikkuminen rauhoittaa esimerkiksi erityislapsia ja esimerkiksi lapsi/nuoria, joille sosiaaliset tilanteet tuovat ahdistusta. Samalla lapsille/nuorille opetetaan luonnon kunnioittamista ja käsitellään mm. roskaamiseen liittyviä asioita.

- **Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) työssä** edistetään asukkaiden liikkumista ja arkiaktiivisuutta, jossa myös lähiluonnolla ja viheralueilla on keskeinen rooli. Sote- palveluiden Hyte-valmennuksesta (voimavaralähtöinen elintapaohjauksen toimintamalli) ja kuntien liikuntaneuvonnasta voidaan käydä tutustumassa asiakkaiden lähiympäristöön, jotta valmennuksen jälkeen voidaan jatkaa lähiluonnossa liikkumista. Hyödynnämme olemassa olevia metsiä, luontopolkuja, leikkipaikkoja yms. ja näistä tietoa saa myös Satakunnan hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen verkkosivustolta (Hyvinvointimajakka).

Hyvinvointialue tekee jo tällä hetkellä yhteistyötä kuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Kuntien vastuulla olevat maankäyttö, kaavoitus ja viheralueiden suunnittelu muodostavat keskeisen perustan luontoympäristöjen saavutettavuudelle, ja hyvinvointialue osallistuu tähän työhön omalta osaltaan HYTE-yhteistyön kautta. Thl julkaisi syksyllä 2025 uusia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpidekoodeja. Esim. OAB62: Luontopalvelujen ja lähiluonnossa liikkumisen neuvonta ja ohjaus. Uusien toimenpidekoodien myötä hyvinvointialueet voivat ensimmäistä kertaa seurata kansallisesti yhtenäisillä OAB-koodeilla asiakas- ja palveluohjausta erilaisiin hyvinvointia ja terveyttä tukeviin palveluihin, joita kunnat ja järjestöt ja muut toimijat tarjoavat.

On kuitenkin tärkeää todeta, että hyvinvointialueen lakisääteinen rooli painottuu sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämiseen, eikä sillä ole suoraa toimivaltaa esimerkiksi metsien käyttöön, kaupunkisuunnitteluun tai viheralueiden toteutukseen. Näin ollen luontoympäristöjen laajempi systemaattinen hyödyntäminen edellyttää ensisijaisesti kuntien ja muiden toimijoiden ratkaisuja.

Yhteenveto

Hyvinvointialueen keskeinen tavoite on turvata lakisääteiset palvelut sekä kehittää toimintaa kustannusvaikuttavasti. Satakunnan hyvinvointialue jatkaa luontolähtöisten toimintatapojen hyödyntämistä osana palveluita siellä, missä ne tukevat asiakkaiden hyvinvointia ja ovat tarkoituksenmukaisia. Kehittämistä tehdään osana normaalia toiminnan kehittämistä ja yhteistyötä kuntien sekä kolmannen sektorin kanssa. Laajamittaisiin uusiin toimenpiteisiin tai erillisiin ohjelmiin ei tässä vaiheessa nähdä tarvetta.

Ehdotus
Esittelijä: Jaana Männikkö

Väestökehityksen ja ikääntyneiden palveluiden lautakunta päättää

- merkitä tiedoksi esitetyn vastineen ja ehdottaa, että aluehallitus merkitsee vastineen tiedoksi ja lähettää aloitteen ja vastineen aluevaltuustolle
- tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Kokouskäsittely
Lautakunta keskusteli valtuustoaloitteen vastineesta ja antoi siihen lausuntonsa. Lausunto pöytäkirjan liitteenä.

Päätös
Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Tiedoksi
Aluehallitus

§ 41

Vastine valtuustoaloitteeseen koskien Arvi-yksiköiden ja muiden lyhytaikaista hoitoa tarjoavien yksiköiden matkakustannusten kohtuullistamista Satakunnan hyvinvointialueella

SATAHADno-2026-1586

Valmistelija / lisätiedot:

Jaana Siltanen, jaana.siltanen@sata.fi
Taina Juvonen, taina.juvonen@sata.fi

Liitteet

1 Arvi-yksiköiden ja muiden lyhytaikaista hoitoa tarjoavien yksiköiden matkakustannusten kohtuullistaminen Satakunnan hyvinvointialueella, Vasemmiston aluevaltuustoryhmä, valtuustoaloite 9.2.2026
2 Väestökehityksen ja ikääntyneiden palv. ltk lausunto aloitteeseen, matkakustannusten kohtuullistaminen Arvi ja lyhytaikaishoito

Perustelut

Ikääntyneiden palvelut on saanut 9.2.2026 vastattavakseen valtuustoaloitteen koskien Arvi-yksiköiden ja muiden lyhytaikaista hoitoa tarjoavien yksiköiden matkakustannusten kohtuullistaminen Satakunnan hyvinvointialueella. Ensimmäisenä allekirjoittajana Piia Sandelin.

Valtuustoaloitteessa edellytetään, että

- Satakunnan hyvinvointialue kartoittaa adekvaatit keinot matkakustannusten kohtuullistamiseksi, jossa maksimitasona voi pitää Kela-taksin hintaluokkaa 25 € /matka
- Satakunnan hyvinvointialueen tulee matkakustannuksiin osallistumalla taata kaikille tasa-arvoinen mahdollisuus siirtyä kodista Arvi-yksiköihin tai muihin lyhytaikaista hoitoa tarjoaviin yksiköihin.

Tavoitteena on, että Satakunnan hyvinvointialueen palveluihin siirtyminen ei aiheuta yksilölle taloudellista kärsimystä ja ole jopa esteenä palvelun vastaanottamiselle.

Vastine valtuustoaloitteeseen

Ympärivuorokautista palveluasumista järjestetään henkilön tarpeen mukaan pitkäaikaisesti tai lyhytaikaisesti. Lyhytaikainen palveluasuminen voi olla tilapäistä tai säännöllisesti toistuvaa (Sosiaalihuoltolaki 21 c §:n 4 momentti 26.8.2022/790). Ikääntyneiden toimialueen lyhytaikaishoitoyksiköt (Arvi-yksiköt) Sata-alueella ovat sosiaalihuoltolain mukaista lyhytaikaista palveluasumista, joissa toiminta voi olla tilapäistä tai säännöllisesti toistuvaa.

Ensisijaisesti asiakkaan sijoitus tehdään Sata-alueen omaan ikääntyneiden lyhytaikaishoitoyksikköön, joka sijaitsee lähimpänä asiakkaan vakinaista kotiosoitetta sekä suunnitelluissa että tilapäisissä sijoituksissa. Toisinaan tilapäisessä sijoituksessa

voi olla tilanne, että lähimmässä Sata-alueen omassa ikääntyneiden lyhytaikaishoitoyksikössä ei ole tilaa vaan asiakas saatetaan lähettää toiseen Sata-alueen omaan lyhytaikaishoitoyksikköön. Tällaisia tilapäisiä tilanteita on vähenevässä määrin, koska uuden ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen sopimuksen (voimaan 1.4.2026) myötä voidaan käyttää myös yksityistä palveluasumista tuottavaa yksikköä. Kilpailutuksessa palveluntuottajat ilmaisivat mahdollisuutensa tuottaa lyhytaikaishoitoa. Lyhytaikaishoidon tuottamisesta ilmoittaneet palveluntuottajat kontaktoitiin uudelleen, ja tarkennettiin heidän mahdollisuutensa vastaanottaa tilapäistä lyhytaikaishoitoa tarvitsevia asiakkaita pienelläkin varoitusajalla ympäri vuorokauden. Tarkennuskyselyn tuloksena palveluntuottajista koottiin etusijajärjestykseen perustuva listaus paikkakunnittain. Uuden etusijalistauksen käytöstä on annettu lisäohjeistus 16.6.2026 ikääntyneiden asiakasohjaukseen sekä sosiaali- ja kriisipäivystykseen.

Kelalta pyydettiin lisäselvitystä koskien intervalli-/lyhytaikaishoidon matkojen korvausten hakemista. Kelan mukaan sosiaalitoimen yksikköön (esim. palvelutaloon) tehty matka intervalli-/lyhytaikaishoitoon voidaan korvata seuraavien edellytysten täyttyessä: asiakkaalla on terveydenhuollon ammattihenkilön antama lähete tai suositus intervalli-/lyhytaikaishoitoon hoidollisista syistä, tai laitoksessa on saatavissa terveydenhuollon ammattihenkilön antamaa hoitoa. Asiakkaan matkat intervalli-/lyhytaikaishoitoon voidaan korvata, vaikka asiakas tekisi matkan akuutisti esimerkiksi omaishoitajan sairastuttua tai jos kyseessä on muu asiakkaan terveydentilaan liittyvä ns. kriisihoito tai arviointijakso. Matka intervalli-/lyhytaikaishoitoon voidaan korvata myös silloin, jos asiakas menee intervalli-/lyhytaikaishoitoon omaishoitajan vapaiden vuoksi. Perhehoidossa tapahtuva hoitojakso ei ole sellaista intervalli-/lyhytaikaishoitoon rinnastettavaa hoitoa, jonne matka olisi sairausvakuutuksesta korvattava, koska kyseessä ei ole terveydenhuollon yksikkö eikä siihen rinnastettava yksikkö.

Sata-alueen ikääntyneiden lyhytaikaishoitoyksiköissä on yksittäisesti asiakkaan /omaisen pyynnöstä kirjoitettu todistuksia Kelan matkakorvaushakemuksiin. Kelan antaman lisäselvityksen mukaan asiakkaita/omaisia ohjataan jatkossa, ikääntyneiden lyhytaikaishoitoyksikön sairaanhoitajan ja muiden ammattilaisten toimesta, hakemaan Kelan matkakorvausta intervalli-/lyhytaikaishoitoon liittyvistä matkoista kodin ja ikääntyneiden lyhytaikaishoitoyksikön välillä. Ikääntyneiden lyhytaikaishoitoyksiköiden sairaanhoitajia (terveydenhuollon ammattihenkilö) on ohjeistettu kirjoittamaan asiakkaalle tarvittava sähköinen SV67-todistus. Todistus matkakorvausta varten -ohje löytyy IMS-järjestelmästä.

Nykyinen kuljetusohje Sata-alueen ikääntyneiden lyhytaikaishoitoyksiköiden välisistä kuljetuksista on edelleen voimassa. Sen mukaan lähettävä ikääntyneiden lyhytaikaishoitoyksikkö maksaa kuljetuksen, jos asiakkaan siirto tapahtuu ikääntyneiden lyhytaikaishoitoyksiköstä johtuvasta syystä. Tarkennettu on kohtaa, jossa puhutaan yksityisen palvelutuottajan ja Sata-alueen ikääntyneiden lyhytaikaishoitoyksikön välisistä kuljetuksista. Ohjetta on tarkennettu vastaamaan ikääntyneiden lyhytaikaishoitoyksiköiden sisäisiä siirtoja vastaavaksi. Vastaanottava Sata-alueen ikääntyneiden lyhytaikaishoitoyksikkö maksaa kuljetuksen, jos asiakas on

siirtymässä yksityiseltä palvelutuottajalta tilapäisestä sijoituksesta, kriisipaikalta, Sata-alueen ikääntyneiden lyhytaikaishoitoyksikköön. Ikääntyneiden lyhytaikaishoitoyksikön asiakkaan kuljetusohje löytyy IMS-järjestelmästä.

Lyhytaikaishoitoyksikön asiakkaalla on myös mahdollisuus hakea asiakasmaksun alennusta tai perimättä jättämistä. Ohje ja hakemus löytyy Satakunnan hyvinvointialueen nettisivuilta Asiakasmaksun alennus - Satakunnanhyvinvointialue.

Ehdotus
Esittelijä: Jaana Männikkö

Väestökehityksen ja ikääntyneiden palveluiden lautakunta päättää

- merkitä tiedoksi esitetyn vastineen ja ehdottaa, että aluehallitus merkitsee vastineen tiedoksi ja lähettää aloitteen ja vastineen aluevaltuustolle,
- tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Kokouskäsittely
Lautakunta keskusteli valtuustoaloitteen vastineesta ja antoi siihen lausuntonsa. Lausunto pöytäkirjan liitteenä.

Päätös
Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Tiedoksi
Aluehallitus

§ 42

Vastine valtuustoaloitteeseen koskien kotona asuvien muistisairaiden turvallisuuden varmistamista

SATAHADno-2026-1587

Valmistelija / lisätiedot:

Miia Kivimäki, miia.kivimaki@sata.fi
Katja Lehtonen, katja.lehtonen@sata.fi

Liitteet

1 Kotona asuvien muistisairaiden turvallisuuden varmistaminen, Anne Holmlund, valtuustoaloite 9.2.2026
2 Väestökehityksen ja ikääntyneiden palv. ltk lausunto aloitteeseen, kotona asuvien muistisairaiden turvallisuuden varmistaminen

Asian vireilletulo

Ikääntyneiden palvelut on saanut vastattavakseen valtuustoaloitteen koskien kotona asuvien muistisairaiden turvallisuuden varmistamista. Ensimmäisenä allekirjoittajana Anne Holmlund.

Valtuustoaloitteessa mainitaan, että Satakunnan alueella tapahtuneiden vakavien tilanteiden vuoksi on herännyt huoli, kotona asuvien muistisairaiden henkilöiden turvallisuudesta sekä hoidon ja hoivan riittävyydestä.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että hyvinvointialueen ikääntyneiden palvelujen tulee ryhtyä välittömiin toimiin selvittääkseen muistisairaiden kotona asuvien henkilöiden hoidon ja huolenpidon sekä turvallisuuden riittävyys. Lisäksi valtuustoaloitteessa esitetään, että kotona asumista tulee tukea mm. riittävän terveysteknologian sekä yöaikaisten palvelujen avulla.

Vastine valtuustoaloitteeseen

Muistisairaiden kotona asuvien asiakkaiden turvallisuutta voidaan parantaa erilaisten palvelujen avulla (kotihoito, kuntoutus ja erilaiset tukipalvelut), kodin muutostöillä (esteettömyys, kaatumisvaarojen poisto), lääkityksen ja ravitsemuksen varmistamisella, vahvistamalla henkilöstön osaamista sekä omaishoitajan tuella tai aktiivisella omaisten kanssa tehtävällä yhteistyöllä.

Kotihoidon asiakkuuksissa on paljon eriasteisia muistisairaita asiakkaita, joiden palveluntarve määräytyy yksilöllisesti. Kotihoidon hoitajien yhtenä tärkeimpänä tehtävänä on arvioida asiakkaan toimintakykyä kotioloissa ja palvelutarpeen muuttuessa tilanteisiin pitää reagoida heti sekä ryhtyä tarvittaviin toimiin, esimerkiksi lisäämällä kotihoidon käyntejä. Hoitajien tehtävä yhdessä asiakkaan, palveluohjaajan ja esihenkilön kanssa on varmistaa asiakkaan oikea-aikaiset palvelut yhteistyössä omaisten kanssa. Kotona asumista voidaan turvata myös etähoidon (videopuhelu) avulla, jota asiakkaalla voi olla myös kotikäyntien lisäksi.

Satakunnan hyvinvointiteknologiaa on jo laajasti käytössä kotihoidon asiakkailla, myös muistisairailla. Yleisin kotona asumista tukeva teknologiaratkaisu on turvapuhelin, johon voidaan liittää erilaisia lisälaitteita, kuten ovihälytin tai paikantava ranneke. Ovihälytin ja paikantava ranneke hälyttää automaattisesti joko asiakkaan poistuessa kotoaan tai liikkuessa ennalta määritellyn alueen ulkopuolelle. Lääkehoidossa voidaan hyödyntää lääkeannostelurobotteja, joiden avulla voidaan varmistaa oikea-aikainen ja säännöllinen lääkityksen toteutuminen.

Lisäksi asiakkaille voidaan viedä kotiin erilaisia sensoriteknologiaratkaisuja. Kotihoidon sensoriteknologialla pystytään havainnoimaan asiakkaan liikkumista ja toimimista kotioloissa, ja saada näin myös ennakoivaa tietoa arjen sujumisesta. Sensoriteknologian tuottaman datan avulla saadaan asiakkaan kokonaistilanteesta kattava kuvaus ja sen perusteella pystytään arvioimaan, mikä asiakkaan toimintakyky on ja miten hän selviytyy päivittäisistä toiminnoista. Hyvinvointiteknologialaitteiden kohdalla tulee kuitenkin huomioida, että asiakkaalta tulee saada suostumus hänen kotiinsa asennettavista laitteista, koska kotihoidon asiakkaiden osalta ei voida toteuttaa rajoitustoimenpiteitä.

Kotihoito toimii koko Satakunnassa ympäri vuorokauden, jolloin säännölliset, suunnitellut yökäynnit ovat mahdollisia muistisairaille asiakkaille myös yöaikaan. Kotihoidon yöhoitajat myös tekevät yöaikaiset auttamiskäynnit kaikille turvapuhelinasiakkaille. Jos asiakkaalla on käytössä ovihälytin tai paikantava turvaranneke, kotihoidon hoitajat lähtevät asiakasta tarvittaessa etsimään. Haastavissa tilanteissa kotihoito saa apua etsinnöissä mm. sosiaali- ja kriisipäivystyksen kautta muilta hyvinvointialueen liikkuvilta palveluilta tai poliisilta.

Turvapuhelinpalvelut ovat nyt kevään 2026 aikana kilpailutettu uudelleen ja uusi toimija aloittaa toimintansa hyvinvointialueella helmikuussa 2027. Tällöin koko Satakunnassa on yksi palveluntuottaja nykyisen kahden sijaan. Auttamiskäynnit jatkuvat edelleen kotihoidon tehtävänä, mutta hälytykset ohjautuvat palveluntuottajalle. Auttamiskäynnit ohjataan oikealle työntekijälle kotihoidon koordinaatiokeskuksen kautta jatkossa koko Satakunnan alueella. Koordinaatiokeskus -toimintamalli on otettu käyttöön jo Keski- ja Etelä-Satakunnan alueella.

Yhteenveto

Hyvinvointialueen ikääntyneiden palveluissa edistetään muistisairaiden henkilöiden turvallista kotona asumista monin eri tukitoimien sekä palveluohjauksen avulla. Hyvinvointiteknologiaratkaisuja on jo laajasti käytössä.

Muistisairaan henkilön itsemääräämisoikeutta tulee kunnioittaa kaikissa sairauden vaiheissa. Kotihoidon henkilöstöllä on kuitenkin lakisääteinen velvollisuus huolehtia asiakkaidensa turvallisesta asumisesta ja päivittäisestä hyvinvoinnista. Ennakoiva ja säännöllinen vuoropuhelu omaisten sekä muiden läheisten kanssa on osa hoitoprosessia jo silloin, kun asiakas kykenee vielä asumaan itsenäisesti kotonaan.

Hoitajien tehtävänä on tehdä jatkuvia havaintoja asiakkaan toimintakyvystä ja terveydentilasta. Muuttuneista tilanteista ja mahdollisista riskitekijöistä on raportoitava viipymättä esihenkilölle ja palveluohjauksesta vastaaville tahoille. Mikäli

asiakkaan turvallinen kotona asuminen ei enää onnistu, käynnistetään vaihtoehtoisten asumispalvelujen tai muiden tukitoimien suunnittelu yhteistyössä asiakkaan ja hänen omaistensa kanssa.

Ehdotus
Esittelijä: Jaana Männikkö

Väestökehityksen ja ikääntyneiden palveluiden lautakunta päättää

- merkitä tiedoksi esitetyn vastineen ja ehdottaa, että aluehallitus merkitsee vastineen tiedoksi ja lähettää aloitteen ja vastineen aluevaltuustolle,
- tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Kokouskäsittely
Lautakunta keskusteli valtuustoaloitteen vastineesta ja antoi siihen lausuntonsa. Lausunto pöytäkirjan liitteenä.

Päätös
Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Tiedoksi
Aluehallitus

§ 43

Vastine valtuustoaloitteeseen koskien Sata-alueen kotihoidon mielenterveys- ja päihdetyön tiimin pilotointia

SATAHADno-2026-4198

Valmistelija / lisätiedot:

Miia Kivimäki, miia.kivimaki@sata.fi
Katja Lehtonen, katja.lehtonen@sata.fi

Liitteet

1 Sata-alueen kotihoidon mielenterveys- ja päihdetyön tiimin pilotointi, Vasemmistoliiton aluevaltuustoryhmä, valtuustoaloite 13.4.2026
2 Väestökehityksen ja ikääntyneiden palv. ltk lausunto aloitteeseen, kotihoidon mielenterveys- ja päihdetyön tiimin pilotointi

Asian vireilletulo

Ikääntyneiden palvelut on saanut vastattavakseen valtuustoaloitteen koskien Sata-alueen kotihoidon mielenterveys- ja päihdetyön tiimin pilotointia. Ensimmäisenä allekirjoittajana on Piia Sandelin.

Valtuustoaloitteessa mainitaan, että monilla kotihoidon asiakkaiden tilanteissa korostuvat lisääntyvästi mielenterveyden häiriöt sekä päihdeongelmat. Ilman riittävää erityisosaamista riskinä on mm., että asiakkaiden mielenterveys- ja päihdeongelmia ei tunnisteta ja työn kuormittavuus kasvaa.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Sata-alue aloittaisi tarvittavat selvitykset ja käynnistäisi kotihoidon mielenterveys- ja päihdetyön tiimin pilotoinnin.

Vastine valtuustoaloitteeseen

Kotihoidon asiakkuuksissa on laajasti eri-ikäisiä mielenterveys- ja päihdeasiakkaita muiden sairausryhmien ohella. Tutkimuksissa on todettu, että yksistään perussairaudet mm. sydän- ja verisuonisairaudet, diabetes ja keuhkoahtaumatauti lisäävät merkittävästi masennus- ja ahdistuneisuushäiriöitä puhumattakaan syy-seuraussuhteesta ja mahdollisesta päihdeongelmasta näiden lisäksi. Mielenterveys- ja päihdeasiakkaan kohtaamisen perustana ovat kunnioitus, yksilöllisyys, luottamuksen rakentaminen ja asiakkaan voimavarojen tunnistaminen. Kotihoidossa hoitaja kohtaa asiakkaan hänen omassa ympäristössään, mikä jo lähtökohtaisesti tarjoaa hyvän mahdollisuuden kokonaisvaltaisen tilanteen arviointiin. Asiakkaan oma koti hoitoympäristönä tuo myös mukanaan haasteita, sillä itsemääräämisoikeudelle on annettava erityinen painoarvo.

Mielenterveys- ja päihdeongelmien kohtaamista on kotihoidossa vahvistettu erilaisilla lisäkoulutuksilla ja ohjeistuksilla vuosien ajan. Myös yhteistyö muiden ammattilaisten kanssa on lisännyt varmuutta asiakkaiden kohtaamiseen ja hoitamiseen.

Satakunnan hyvinvointialueen kotihoidossa on tarkoitus aloittaa syksyllä 2026 pilotti yhdessä kotihoidon tiimissä, jossa paneudutaan erityisesti tällä kertaa mielenterveyshaasteiden kohtaamiseen ja hoitamiseen kotioloissa. Pilotin tavoitteena on vahvistaa ensin tiimin sairaanhoitajien valmiuksia tunnistaa, kohdata ja tukea mielenterveysasiakkaita sekä jakaa tätä tietoa koulutuksen ja kokemuksen perusteella muille tiimin hoitajille.

Pilotin aikana sairaanhoitajat opiskelevat mielenterveystyön ydintaidot (vuorovaikutustaidot, asiakkaan ongelmien jäsentäminen), motivoivan haastattelun, ohjatun omahoidon ja akuutin kriisin kohtaamisen. Koulutus pitää sisällään teoriaopetusta ja käytännön harjoittelua asiakkaan omahoidon toteuttamiseksi.

Valtuustoaloitteessa esitettyä mallia erillisen mielenterveys- ja päihdetyön tiimin perustamisesta ei pidetä tarkoituksenmukaisena, sillä se ei palvelisi parhaalla mahdollisella tavalla asiakkaiden tarpeita. Erillisen tiimin muodostaminen ja ylläpitäminen on haastavaa hyvinvointialueen laajassa maantieteellisessä toimintaympäristössä. Palvelujen yhdenvertainen saavutettavuus koko alueella on turvattava osana perustason toimintaa, eikä erillinen tiimi takaa yhdenvertaisuutta tasapuolisesti kaikille.

Esitetyssä toimintamallissa on myös riski siitä, että erityisosaaminen keskittyy vain tietyille erillisille toimijoille, jolloin se ei leviä ja vahvista riittävästi koko kotihoidon henkilöstön ammattitaitoa. Lisäksi asiakkaiden mahdollinen siirtely hoitovastuussa olevien tiimien välillä pirstaloisi hoitopolkuja ja heikentäisi hoidon katkeamattomuutta sekä pitkäjänteistä vaikuttavuutta.

Haluamme varmistaa jatkossakin, että kaikilla kotihoidon ammattilaisilla on riittävä osaaminen ja varmuus kohdata erilaisia asiakkaita päivittäisessä työssään. Sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluissa kaikilla ammattilaisilla tulee olla taito hoitaa kaikenlaisia asiakkaita ja osaamista voidaan vahvistaa koko tiimissä. Koko tiimin vahvistamisen hyötynä on, että asiakkaat saavat tukea omalta tutulta kotihoitotiimiltään ja osaamisen lisääminen tukee pitkäjänteisesti kotihoidon perustehtävää.

Pilotin edetessä tarkastelemme vaikutuksia ja kokemuksia asiakas- ja työntekijänäkökulmasta. Tarkoitus on, että koulutettavat sairaanhoitajat jakavat osaamistaan omassa tiimissään ja koulutuksia jatketaan mahdollisesti muissa tiimeissä saatujen tulosten ja hyötyjen perusteella. Pilotin aikana tarkastelemme, miten se tukee sekä palvelun laatua, että henkilöstön työhyvinvointia.

Hyvinvointialueen mielenterveys- ja päihdepalveluiden vastuualueen palvelut ulottuvat kaikenikäiseen väestöön. Heidän ydinosaamistaan pystytään hyödyntämään kotihoidossa ja olisikin tavoitteellisempaa jalkauttaa heidän työtään myös asiakkaiden koteihin.

Yhteenveto

Valtuustoaloitteen mukaista erillistä kotihoidon mielenterveys- ja päihdetyön tiimiä ei pidetä tarkoituksenmukaisena. Malli vaikeuttaisi yhdenvertaisten palvelujen toteutumista laajalla maantieteellisellä alueella. Erillinen tiimi saattaisi myös siilouttaa osaamisen, minkä lisäksi asiakkaiden siirtely heikentäisi hoidon jatkuvuutta.

Valtuustoaloitteessa esitetty tavoite mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden kohtaamisen sekä sairauksien tunnistamisen kehittämiseksi on perusteltu, ja henkilöstön osaamista tullaan tämän osalta vahvistamaan.

Ehdotus
Esittelijä: Jaana Männikkö

Väestökehityksen ja ikääntyneiden palveluiden lautakunta päättää

- merkitä tiedoksi esitetyn vastineen ja ehdottaa, että aluehallitus merkitsee vastineen tiedoksi ja lähettää aloitteen ja vastineen aluevaltuustolle,
- tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Kokouskäsittely
Lautakunta keskusteli valtuustoaloitteen vastineesta ja antoi siihen lausuntonsa. Lausunto pöytäkirjan liitteenä.

Päätös
Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Tiedoksi
Aluehallitus

§ 44

Vastine valtuustoaloitteeseen koskien muistisairaiden palvelujen kehittämistä Satakunnan hyvinvointialueella

SATAHADno-2026-4204

Valmistelija / lisätiedot:

Vesa Kiiski, vesa.kiiski@sata.fi
Henna-Riikka Seppälä, henna-riikka.seppala@sata.fi

Liitteet

1 Muistisairaiden palvelujen kehittäminen Satakunnan hyvinvointialueella, Perussuomalaisten aluevaltuustoryhmä, valtuustoaloite 13.4.2026
2 Väestökehityksen ja ikääntyneiden palv. ltk lausunto aloitteeseen, muistisairaiden palvelujen kehittäminen

Perussuomalaisten aluevaltuustoryhmä teki aloitteen koskien muistisairaiden palveluja, esittäen ns. Satakunnan mallin kehittämistä. Vastaamme aloitteeseen sekä ikääntyneiden että vammaispalveluiden näkökulmasta.

Muistisairauksien diagnosointi Satakunnan hyvinvointialueella tapahtuu alle 65-vuotiaiden osalta neurologian poliklinikalla ja yli 65-vuotiaiden osalta geriatrisilla poliklinikoilla. Muistisairauksia ennaltaehkäisevää työtä tehdään sekä terveydenhuollon palveluissa että ikääntyneiden palveluissa. Kun muistisairaus todetaan, sen etenemistä pyritään hidastamaan sopivalla lääkityksellä. Arjen sujumista pyritään tukemaan yksilöllisellä neuvonnalla ja ohjauksella sekä soveltuvilla sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla, kuten kotihoidolla, päivätoiminnalla ja muilla tukipalveluilla. Sairauden edetessä myös omaishoidontuki, perhehoito ja ympärivuorokautinen palveluasuminen ovat tavallisia palveluita useimmille muistisairaille.

Satakunnan hyvinvointialueella on kuvattu muistiasiakkaan palveluketju alle 65- ja yli 65-vuotiaille. Palveluketjussa on huomioitu muistisairauden tunnistamisen, tutkimusten, diagnosoinnin sekä kuntouttavan hoidon ja seurannan vaiheet. Palveluketju ja sen mukainen prosessi on jalkautettu käytäntöön ja tarvittaessa sitä kehitetään, mikäli tarvetta ilmenee.

Muistisairautensa vuoksi henkilö saatetaan katsoa myös vammaiseksi, jolloin hänellä on oikeus vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin. Oikeus palvelun saamiseen ei kuitenkaan perustu diagnoosiin, vaan vamman yhdessä yhteiskunnallisten esteiden kanssa aiheuttamaan toimintarajoitteeseen ja siitä johtuvaan avun tai tuen tarpeeseen.

Vammaispalveluja järjestetään vammaiselle henkilölle, jos hän täyttää vammaispalvelulain soveltamisalassa määritellyt kriteerit ja palvelukohtaiset myöntämiskriteerit.

Vammaispalvelulaissa säädetään soveltamisalasta ja suhteesta muuhun lainsäädäntöön: Vammaisella henkilöllä tarkoitetaan vammaispalvelulaissa henkilöä,

joka tarvitsee vamman tai sairauden aiheuttaman pitkäaikaisen fyysisen, kognitiivisen, psyykkisen, sosiaalisen tai aisteihin liittyvän toimintarajoitteen vuoksi välttämättä apua tai tukea tavanomaisessa elämässä.

Vammaisen henkilön palvelut järjestetään ensisijaisesti sosiaalihuoltolain, terveydenhuoltolain, ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain, varhaiskasvatuslain, perusopetuslain tai muun ensisijaisen lain perusteella.

Vammaispalvelulain perusteella järjestetään palveluita niille vammaisille henkilöille, joiden toimintarajoitteesta johtuva välttämätön avun ja tuen tarve poikkeaa kyseessä olevaan elämänvaiheeseen tavanomaisesti kuuluvasta avun ja tuen tarpeesta. Vammaispalvelulaissa tarkoitetaan elämänvaiheella ihmisen yleiseen elämänkulkuun kuuluvaa ajanjaksoa, johon liittyy sille tyypillisiä kehitysvaiheita ja tehtäviä. Vammaispalvelulaissa tarkoitettuja elämänvaiheita ovat lapsuus, nuoruus, aikuisuus ja vanhuus.

Vammaispalvelulain perusteella järjestetään palveluita vain, jos muussa laissa tarkoitetut palvelut eivät ole henkilön yksilöllisen palvelutarpeen ja edun kannalta sopivia ja riittäviä.

Palvelukohtaiset myöntämiskriteerit tarkoittavat itse palvelua. Esimerkiksi liikkumisen tuki, jossa vammaisella henkilöllä on oikeus saada tarvitsemansa kohtuullinen liikkumisen tuki silloin, kun hänellä on toimintarajoitteensa vuoksi erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja hän ei pysty itsenäisesti käyttämään julkista joukkoliikennettä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.

Vammaispalveluiden piiriin pääsee siis täyttämällä edellä mainitut vaateet. Kaikki asiakkaat, jotka ovat jättäneet hakemuksen, tavataan esimerkiksi kotikäynnillä. Heille tehdään yksilöllinen palvelutarpeen arviointi, asiakassuunnitelma sekä kirjallinen viranhaltijanpäätös mahdollisista palveluista.

Mielestämme muistiasiakkaan palvelupolku on selkeä emmekä näe tarvetta muunlaisen Satakunnan mallin kehittämiseen. Uskomme myös, että syksyllä aloittavat hyvinvointialueen keskitetyt asiakasneuvonnat ohjaavat asiakkaita nopeammin oikeiden palveluiden piiriin.

Ehdotus
Esittelijä: Jaana Männikkö

Väestökehityksen ja ikääntyneiden palveluiden lautakunta päättää:

- merkitä tiedoksi esitetyn vastineen ja ehdottaa, että aluehallitus merkitsee vastineen tiedoksi ja lähettää aloitteen ja vastineen aluevaltuustolle,
- tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Kokouskäsittely
Lautakunta keskusteli valtuustoaloitteen vastineesta ja antoi siihen lausuntonsa. Lausunto pöytäkirjan liitteenä.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Tiedoksi
Aluehallitus

§ 45

Väestökehityksen ja ikääntyneiden palveluiden lautakunnan tiedoksi merkittävät asiat 2026

SATAHADno-2026-1484

Valmistelija / lisätiedot:

Jaana Männikkö, jaana.mannikko@sata.fi

- Väestökehityksen ja ikääntyneiden palveluiden lautakunnan seuraava kokous on torstaina 15.10.2026 klo 14.00
- Talousarvio 2027 sekä toiminta- ja taloussuunnitelma 2027-2029 käsitellään 15.10.2026 kokouksessa
- Vuoden 2027 kokousaikataulu käsitellään 15.10.2026 kokouksessa

Ehdotus
Esittelijä: Jaana Männikkö

Väestökehityksen ja ikääntyneiden palveluiden lautakunta päättää

- merkitä edellä ilmoitetut asiat tietoon saatetuksi.

Kokouskäsittely
Lautakunta keskusteli omaishoidon tuesta ja siihen liittyvistä haasteista.

Päätös
Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Muutoksenhakukielto

§36, §37, §38, §39, §40, §41, §42, §43, §44, §45

Muutoksenhakukielto

Päätöksestä ei saa tehdä lain hyvinvointialueesta 141 §:n nojalla oikaisuvaatimusta eikä aluevalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.